

(Kort bemærkning).

Forhandling

Leif Hermann (SF):

Ja, jeg kom vist oven i købet også til at konkludere på hr. Nør Christensens vegne, og den slags ting skal man jo være sig for, idet hr. Nør Christensen sagde – det burde jeg selvfølgelig have noteret mig – at principper ikke er alt. Det er det åbenbart ikke i denne sag, det er det i mange andre for hr. Nør Christensen, men så vil jeg da medgive, at hr. Nør Christensen ikke tog stilling til det principielle problem.

Om SF har tillid til Justitsministeriets praksis i forbindelse med tredjeinstansbevillinger eller ej, er ikke afgørende. Det afgørende er, om der er et principielt problem, og dernæst, hvorledes Justitsministeriet administrerer ordningen. Vores problem er ikke, at vi ved, hvordan Justitsministeriet administrerer ordningen. Vores problem er, at vi ikke ved det, og det kan selvfølgelig godt være, at hr. Nør Christensen mener, at det er fuldstændig ligegyldigt i denne sammenhæng. Det mener jeg ikke det er. Det mener jeg heller ikke det er for belysningen af det principielle problem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 49:

Forslag til folketingsbeslutning om politiklage-nævn.

Af Leif Hermann (SF) m. fl.
(Fremsat 13/1 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Det beslutningsforslag, som SF har fremsat, og som vi nu skal drøfte, lægger jo op til en række omfattende ændringer af de gældende regler om behandling af klager over politiets adfærd.

Ud over, at der foreslås en ændret sammensætning af lokalnævnene i forbindelse med behandlingen af klagesager, foreslås det, at nævnene – i modsætning til i dag – skal have mulighed for at tage stilling til klagerne ved at kunne udtale kritik af politiets adfærd.

Efter den gældende ordning er det lokalnævnenes opgave at træffe bestemmelse om, hvorvidt der bør indledes en nærmere undersøgelse i anledning af en klage over politiets adfærd, og lokalnævnet har således ikke i dag kompetence til at tage stilling til berettigelsen af de klager, der indgives.

Jeg er naturligvis enig i, at der, også når det drejer sig om politiet, bør være betryggende rammer for behandlingen af klagesager. Det synspunkt deles jo i øvrigt også af politiet og politiets egne organisationer, der altid har haft det standpunkt, at klager over politiet bør underkastes den nødvendige undersøgelse, og at der må skrives ind med disciplinære foranstaltninger eller på anden måde, når der har været grundlag for det.

Det er også vigtigt, at vi løbende overvejer og diskuterer, om de rammer, som gælder for behandlingen af klager over politiet, på alle måder er tilfredsstillende, og det har der jo også med mellemrum været lejlighed til i Tinget.

Justitsministeren har – og det er også anført i bemærkningerne til beslutningsforslaget – foretaget en undersøgelse af erfaringerne med lokalnævnenes virksomhed, og af de redegørelser, ministeriet har modtaget, fremgår det, at der er en overvejende positiv holdning til den nuværende lokalnævnsordning. Især med hensyn til lokalnævnenes generelle drøftelser af politiets virksomhed i politikredsene er der udtrykt stor tilfredshed.

For så vidt angår behandlingen af de konkrete klagesager er der i nogle af redegørelserne i forbindelse med denne undersøgelse peget på, at klagesagerne ikke bør fremtræde som fuldt ud undersøgt af politiet, inden de forelægges for lokalnævnene, og det er vel netop den problemstilling, som – sådan har jeg forstået det –

[Justitsministeren]

er hovedmotiveringen for beslutningsforslaget fra SF, altså det, at man føler, at lokalnævnene i klagesagerne i nogen grad sættes ud af kraft, fordi politiet inden behandlingen i lokalnævnet har foranstaltet en nærmere undersøgelse på baggrund af klagen.

Det er min opfattelse, at politiet, når der indgives en klage – og det er også intentionerne i de gældende administrative retningslinjer – ikke bør gå længere, end at der i nødvendigt omfang sker en klarlæggelse af klagens indhold, eventuelt suppleret af en udtalelse fra den politimand, der klages over. En sådan udtalelse bør politimanden naturligvis have lejlighed til at fremskaffe, og det har han også ret til efter de gældende regler i loven. Men politiet bør altså efter min mening afholde sig fra f.eks. at tage kontakt med eventuelle vidner til episoden og overlade det til lokalnævnet at tage stilling til, om der måtte være grundlag for at indlede en sådan nærmere undersøgelse og i givet fald også tage stilling til formen for denne undersøgelse.

Det er en problemstilling, vi har drøftet i Justitsministeriet med repræsentanter for politiet på baggrund af den undersøgelse, som jeg omtalte for et øjeblik siden, og som gav anledning til at overveje, om ikke sagerne i en række tilfælde var behandlet for dybt af politiet, inden de blev fremlagt i lokalnævnet.

Jeg tror, at det vil være hensigtsmæssigt, at vi overvejer – og det vil jeg meget gerne drøfte i det videre arbejde med dette forslag i Retsudvalget – om de gældende administrative retningslinjer bør præciseres på dette punkt, så vi sikrer, at politiet i alle tilfælde nøjes med i nødvendigt omfang at belyse eller klarlægge klagens indhold. Derefter må lokalnævnet tage stilling til, om der er grundlag for at indlede en egentlig undersøgelse.

Med andre ord mener jeg, at det problem, som forslagsstillerne navnlig har peget på, vil, hvis ændringer skønnes påkrævet, kunne løses i forbindelse med en præcisering af de administrative retningslinjer for arbejdet i lokalnævnet.

Forslaget om, at klagenævnene skal kunne tage stilling til berettigelsen af en klage ved at kunne udtale kritik af en politimands adfærd, rejser for mig at se en række principielle betænkeligheder. Politifolkene er jo i dag undergivet de almindelige tjenestemandsretlige regler,

herunder bestemmelserne om disciplinær forfølgning i forbindelse med eventuelle tjenstlige forhør osv. Jeg ser ingen begrundelse for, at man skulle fravige disse almindelige regler i tjenestemandslovgivningen på dette område.

Der er efter min mening heller ikke behov for at ændre den gældende ordning, hvorefter politimandens foresatte som på andre områder kan iværksætte disciplinære foranstaltninger i form af påtaler, hvis den undersøgelse, som har været iværksat i overensstemmelse med de almindelige tjenestemandsretlige regler, måtte give grundlag for det.

Jeg kan altså ikke gå ind for beslutningsforslaget om en ny struktur, om en ny sammensætning af lokalnævnene eller af klagenævnene, men jeg vil meget gerne med Retsudvalget drøfte, om der måtte være behov for ændringer i de administrative retningslinjer, som kunne løse det, som jeg ser som et hovedproblem: sagernes status, når de når frem til behandling i lokalnævnene.

Frank Jensen (S):

Forslaget om at oprette politiklagenævn i samtlige 54 politikredse rører ved to principielle områder i den nuværende klagegang gennem lokalnævnene, nemlig kompetencespørgsmålet og sammensætningen af klagenævnene.

I 1985 gennemførte den daværende justitsminister en undersøgelse af erfaringerne med lokalnævnenes virksomhed ved at forespørge hos politiet, de kommunale repræsentanter og Advokatrådet. Politiet og de kommunale repræsentanter gav udtryk for, at de stort set var tilfreds med den nuværende klageadgang – og det er jo glædeligt – hvorimod Advokatrådet mildest talt var kritisk, ja, i deres svarskrivelse til justitsministeren truede de beskikkede advokater ligefrem med at udtræde af lokalnævnene, hvis der ikke gennemførtes nogle ændringer i det kompetenceforhold, der ligger i de nuværende lokalnævn. Det var justitsministeren ikke inde på i sin første tale, men det kan være, justitsministeren vil vende tilbage til det spørgsmål, den trussel, som ligger i Advokatrådets svarskrivelse til den daværende justitsminister.

Advokatrådets kritik byggede på, at lokalnævnene i dag ikke har kompetence til at træffe afgørelser om klagens rimelighed, men kun om, hvorvidt en sag skal undersøges nærmere. Dernæst er der det forhold, at politiet ofte selv eta-

[Frank Jensen]

blerer en undersøgelse af klagen, inden den når frem til lokalnævnet, hvorved lokalnævnets reelle kompetence til etablering af en undersøgelse sættes ud af kraft.

Retsplejelovens regler vedrørende lokalnævnet blev indført i 1973. Siden da har der været en lang række diskussioner om kompetenceforhold og sammensætning, og i 1981 blev der indført en beskikket advokat i lokalnævnene for at fjerne den del af den kritik, der med rette har været af sammensætningen af lokalnævnene. Udtræder de beskikkede advokater af lokalnævnene, kan vi ikke opfylde lovændringen fra 1981, og det er derfor bemærkelsesværdigt, at der ikke er sket noget på området, for der er gået 2½ år, siden den daværende justitsminister modtog svarskrivelsen fra Advokatrådet. Derfor kan det undre, at vi først nu – og det på foranledning af SF – får denne drøftelse, for den daværende justitsminister har tidligere i en skrivelse til Retsudvalget givet udtryk for, at justitsministeren vil tage et initiativ på dette område.

Vi står altså med det problem, at hvis Advokatrådet og de beskikkede advokater vil gøre alvor af den trussel, de har fremsat over for justitsministeren og Folketinget, kan vi ikke opfylde loven af 1981, og det er vel noget, som Folketinget og justitsministeren bør tage alvorligt.

Socialdemokratiet vil gerne bidrage til at løse de kompetencemæssige problemer, som Advokatrådet påpeger, og som danner baggrund for en del af beslutningsforslaget fra SF, og jeg har forstået på justitsministeren, at det er justitsministeren også selv indstillet på.

Derimod kan vi ikke i dag give tilslutning til den ændring af sammensætningen, der lægges op til i forslaget, så vi vil under udvalgsarbejdet nærmere drøfte dette spørgsmål. Men vi kan ikke acceptere, at de beskikkede advokater udtræder af lokalnævnene.

Socialdemokratiet kan således tilslutte sig væsentlige dele af SF's beslutningsforslag, og vi ser frem til et positivt udvalgsarbejde.

Fischer (KF):

Hos de folkevalgte lokalpolitikere synes der at være udbredt tilfredshed med den måde, de nuværende lokalnævnet arbejder på. Det er nok værd at hæfte sig ved, når man skal tage stilling til et så vidtgående forslag som det, SF her

fremsætter, og vi kan derfor med rette spørge, om vi ikke gennem mindre ændringer inden for de nuværende rammer kan opnå en tilfredsstillende løsning. Det er jo også dét, justitsministeren lægger op til, og det forekommer mere rimeligt at prøve den løsning, end at vi nu skulle kaste os ud i den komplicerede og omfattende klagenævnstruktur, som SF forestiller sig.

Vi vil i Retsudvalget kunne samarbejde med ministeren om den ønskede form for de administrative forskrifter for politiets deltagelse i en klagesags behandling, og det forekommer langt mere overskueligt end de unægtelig vanskelige afvejninger, som i givet fald skulle foretages, såfremt et eventuelt politiklagenævns virksomhed skulle defineres i forhold til de tjenstemandsretlige regler, eksempelvis vedrørende disciplinære undersøgelser.

Så jeg mener, at den af justitsministeren foreslåede fremgangsmåde forekommer både mere hensigtsmæssig og også hurtigere gennemførlig end den af SF foreslåede.

Bjørn Elmquist (V):

Vi har mange gange i tidens løb og igennem mange år drøftet spørgsmålet om, hvordan man behandler klager over politiet, og der er ingen tvivl om, at det er et centralt emne. Der er hensynet til borgerne, som skal være sikre på, at de, der har lov til at udøve den slags virksomhed i samfundet, som politiet har, ikke forgriber sig, og samtidig er der bestemt hensynet til politiet om, at myter ikke får lov til at opstå. Jeg har også hæftet mig ved, at man igennem tiderne fra brede kredse i politiet har arbejdet aktivt for at få nogle klageordninger, der ikke kunne sættes spørgsmålstegn ved.

Den undersøgelse, som er nævnt et par gange, og som også nævnes i bemærkningerne til beslutningsforslaget, er jo interessant læsning, og jeg har også hæftet mig ved de positive dele af det, men samtidig spørret øjnene op over det, som Advokatrådet har skrevet, og jeg har især hæftet mig ved det næstsidste afsnit i skrivelsen, og her citerer jeg fra side 5 i bemærkningerne til forslaget:

»Efter Advokatrådets opfattelse bør det overvejes at lade klagesagerne efterforskning varetage, af et kontrolorgan uden for politiets almindelige over-/underordningsforhold, eventuelt i form af en særlig efterforskningsgruppe, f.eks. Rigspolitechefens Rejsehold.«

[Bjørn Elmquist]

Jeg synes, det er et væsentligt kritikpunkt og et godt og konstruktivt forslag, og det skal selvfølgelig ses på baggrund af truslen om – sådan har jeg opfattet det – eller den klare tilkendegivelse af, at ellers trækker Advokatrådets medlemmer sig ud, og det må undgås for enhver pris.

Jeg har forstået ministerens indlæg i dag som en erkendelse af situationens alvor, hvis Advokatrådets medlemmer vil trække sig ud, og et tilsagn om i Retsudvalget – det tror jeg også lå i det – at overveje, hvordan man kunne give besked ud. Den ordning, der er skitseret i hans indlæg, nemlig at man sikrer, at lokalnævnene i klagesagerne ikke sættes ud af kraft, fordi politiet inden behandlingen i lokalnævnene har foranstaltet en for nøjagtig og for tilbundsående undersøgelse af sagerne, f.eks. også har haft kontakt til vidner, synes jeg lyder fornuftig. Jeg ved ikke, i hvilket omfang det er sket i praksis, men risikoen for, at det sker, må i hvert fald bortvejres, og derfor tror jeg, at vi kan komme et godt stykke videre og forhåbentlig opnå, at Advokatrådets medlemmer kan erklære sig tilfredse med den ordning, som her skitseres.

SF's forslag om derudover også at ændre sammensætningen går meget vidt, og jeg mener, at der på baggrund af de undersøgelser, som foreligger, ikke er basis for at følge den del af forslaget.

Pia Kjærsgaard (FP):

Dette forslag er Fremskridtspartiet meget langt fra enig i. Vi er meget uenige i den måde, som SF prioriterer det nævnt på, som de ønsker. F.eks. vil jeg da godt omtale den indirekte politirepresentation. Hvorfor skal den være indirekte? Den kan da udmærket være direkte. Også i en sag, som før har ligget mig på sinde, nemlig udvælgelse af nævnet, ønsker forslagsstillerne, at nogle af medlemmerne udvælges som efter de gældende regler for nævninge og domsmænd. Den udvælgelsesform har jeg før sat spørgsmålstejn ved. Jeg mener klart, at den favoriserer politiske holdninger. Jeg mener, det er en uheldig udvælgelsesmåde, at det er politiske partiers medlemmer eller sympatisører af politiske partier, der i den grad benyttes som nævninge og domsmænd. Det er efter det samme system, man udvælger til klagenævnene ifølge dette forslag. Jeg ved godt, at det officielt anføres, at udvælgelsen foregår på en anden måde, men i praksis er det altså noget andet.

Jeg tror nok, som jeg også har fornemmet på de andre ordførere, at der skal ske noget på klagebehandlingsområdet, men man er langtfra indstillet på at følge forslagsstillerne.

Det må dog være muligt at stille politiet for en almindelig domstol, det er min opfattelse. Jeg vil gerne rettes, hvis det er ukorrekt, jeg er ikke jurist, men jeg mener, at det må være muligt at gøre det, hvis politiet begår fejl, for det kan ske alle steder, også hos politiet. Men dette forslag vil blot indskrænke politiets rettigheder yderligere, f.eks. ved anholdelse, ved demonstrationer og BZ-gadekampe, hvor BZ'ere altså fortsat uhindret kan smide f.eks. wc-kummer ned i hovedet på politiet, bruge slangebøsser med projektiler, der er livsfarlige, og alle de uhyrligheder, som politiet bliver udsat for.

Til gengæld vil dette forslag medføre, at politiet får endnu mere umulige arbejdsvilkår, end det har i forvejen, og det ønsker vi i Fremskridtspartiet ikke at medvirke til.

Kirsten Lee (RV):

I Det Radikale Venstre er vi enige med SF i, at der naturligvis skal være betryggende rammer for behandlingen af klager over politiet. Det skal der være over for politiet, som der skal være det over for alle andre myndigheder.

Klager over politiet bliver i dag vurderet af politimesteren, som sender klagen til nævnet, og derefter har nævnet mulighed for at sende sagen videre til retten eller til statsadvokaten, såfremt man altså finder anledning til, at der skal ske nærmere undersøgelser.

Da nævnet jo bl.a. består af folkevalgte, er der medlemmer af nævnet, som er uafhængige af politiet, og det skal der efter vores mening også være.

I Det Radikale Venstre er vi tilfredse med justitsministerens tilsagn om i Retsudvalget at drøfte de gældende administrative retningslinjer. Især er vi tilfredse med justitsministerens tilsagn om, at politiet kun i nødvendigt omfang skal belyse eller klarlægge sagens indhold, altså det skal ikke tage nærmere stilling. Og med den formulering, som vi har hørt justitsministeren fremkomme med i dag, er det et spørgsmål, om justitsministeren faktisk ikke i meget høj grad har imødekommet Advokatrådet. Så må vi i udvalget se nærmere på sammensætningen af nævnene.

Nør Christensen (CD):

Det er godt, at der er mulighed for, at der kan klages, hvis man føler sig forurettet. Det siger jeg indledningsvis, fordi det er grundlæggende korrekt, at en borger skal have den mulighed.

Jeg må så i samme øjeblik også sige, at lige så rigtigt det er, at en borger, der føler sig forurettet, kan klage, lige så forkert er det, at alle og enhver kan klage over hvad som helst. Det er i hvert fald noget, som jeg meget, meget gerne ser pillet væk. Det er helt, helt urimeligt, at en borger, der gør en eller anden form for jagttagelse, kan gå hen og klage på en andens vegne. Sådan er det, og sådan fungerer systemet i dag. Hvis man tænker sig dette i den yderste konsekvens, så er det fuldstændig urimeligt, og det kan medføre stribevis af klager, som i bund og grund er fuldstændig uberettigede i enhver henseende.

Jeg vil også gerne sige om det forslag, der er fremsat, at nu er vi jo kommet i den situation, at vi – ikke undtagelsesvis, men som sædvanlig – oplever SF med manglende tillid til, at politiet skal have lov til at have noget som helst at skulle have sagt overhovedet. SF vil selvfølgelig, at tillidsrepræsentanten og politimesteren og andre skal pilles ud her, for de er selvfølgelig inhabile i en hvilken som helst sag, når der klages over politiet. Jeg tror ikke, man har haft lejlighed til hos SF at tænke det her godt nok igennem, for jeg er fuldstændig overbevist om, at hvis vi pillede tillidsrepræsentationen væk i alle andre sammenhænge, på arbejdspladserne – i hvert fald på det, man anser for normale arbejdspladser, hvis politiet i øvrigt er en normal arbejdsplads – så skulle vi nok se bål og brand og høre råben vagt i gevær, at det ville man aldrig nogen sinde acceptere.

Konsekvensen bliver, tror jeg, at det øjeblik man piller tillidsrepræsentationen væk, vil de fleste politifolk, hvis de ønsker det, simpelt hen sige: Vi har ingen lyst til at bidrage til en debat uanset nævnets sammensætning og alt det dér, så vil vi hellere have en domstolsafgørelse, og den mulighed er jo altså til stede. Det håber jeg at foreslagningsstillerne lægger sig lidt på sinde.

Så kommer der også under punkt 2 c følgende bemærkning:

»Forhandlingen er offentlig, medmindre særlige forhold undtagelsesvis taler herimod.«

Det er mig ubegribeligt, at en sådan forhandling skal være offentlig. Jeg forstår ikke, hvad man vil med det, og hvad formålet er med det.

Det er mig mindst lige så ubegribeligt, at Advokatrådet kan fremsætte en trussel, som det har gjort, og som er citeret af andre fra talerstolen i dag – om det nu er en trussel, for der er også dem, der kunne anse det for at være et fristende tilbud, som man selvfølgelig omgående skulle tage imod. Jeg synes, det er ynkeligt og sørgeligt, at Advokatrådet har gjort det, og at det har formuleret sig på den måde, som det har; man skulle egentlig have ventet et indlæg på et lidt andet niveau derfra.

Jeg skal også i øvrigt sige, at jeg gerne ser – for også at være positiv – at lokalnævnene får en ændret kompetence. Det ville være godt, og jeg mener, at det ville være nyttigt for sagsbehandlingen som sådan. Jeg tror, der er utilfredshed i lokalnævnene med, at man ikke har kompetence, og jeg ved også lidt om, hvordan det foregår. Jeg kan godt se den ubalance, der er i dag, hvor en klager sender sin skrivelse ind, derefter behandles den af politiet, og så går den til lokalnævnene. Jeg ville gerne have det til at fungere på den måde i praksis, at klageren sender sin klage ind, hvorefter der kommer en skrivelse fra politiet, som tilstilles klageren. I mange tilfælde tror jeg det ville fungere godt, hvis man gjorde det på den måde, fordi det ville give klageren et indtryk af, hvorledes politiet opfatter den konkrete sag.

Så vil jeg gerne understrege, at det er en høj procentdel af klagerne, der afvises. Så vidt jeg erindrer – jeg er ikke sikker – er det omkring 90 pct. af de klager, der indgives, som på stedet eller i hvert fald næsten umiddelbart afvises som særdeles ubegrundede, og det kan jeg godt forstå. Jeg har oplevet en hel del af, hvad der klages over. Lad mig give et eksempel. En politimand stopper en bilist, som har kørt slingrende, og stiller følgende spørgsmål: Hvor meget har De drukket? Der er vel ikke nogen her, der føler, at det spørgsmål er særlig krænkende over for nogen. Ikke desto mindre bliver der selvfølgelig rejst en klage over det stillede spørgsmål, for det må ikke hedde: Hvor meget har De drukket? Nej, nej, nej, der skal sandelig være tvivl, fordi polititjenestemanden helst skal have en tøjklamme på næsen og absolut ingenting kunne lugte og skal sige: Har De drukket, lille frue? At så promillen senere var 2,31, siger lidt om, hvor uberettigede masser af de klager, vi får over politiet, er.

[Nør Christensen]

I øvrigt vil jeg gerne sige som fru Pia Kjærsgaard, at hvis vi tænker disse ting igennem til den yderste konsekvens, f.eks. ved BZ-demonstrationer, er der den mulighed, som tingene fungerer i dag, at vi kan få omkring 200-500-1.000 klager, hver eneste gang BZ'erne føler anledning til at lave sjov i gaden.

Kofod-Svendsen (KRF):

SF har taget et emne op, hvor det drejer sig om at finde den rigtige balance: på den ene side, at der er god og rigtig adgang til klager over politiets adfærd, og på den anden side, at politiet har rimelige arbejdsbetingelser. Og jeg må sige, at det svar, som justitsministeren gav, synes jeg var meget tilfredsstillende. Vi vil meget gerne gå ind i drøftelser og forhandlinger i Retsudvalget efter de retningslinjer, som justitsministeren skitserede.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil indledningsvis sige, at jeg tror, vi med debatten i dag er nået et lille skridt videre. Jeg siger det på baggrund af justitsministerens oplysninger om, at man vil prøve på ved hjælp af administrative ændringer i de gældende retningslinjer for undersøgelserne i politiets regi at få skabt noget større tillid til klagenævnene. Det synes jeg er et positivt træk.

Når det er sagt, vil jeg takke Socialdemokratiets ordfører for tilslutningen i det omfang, hr. Frank Jensen kunne tilslutte sig de væsentlige dele af forslaget.

Vi tror ikke i SF, at det er nok at ændre på de administrative retningslinjer for, hvordan undersøgelsen skal behandles, inden den fremsendes til klagenævnet. Problemet er for det første, at ingen mennesker, og det er også angivet i bemærkningerne til forslaget, kan forstå, at man kan klage til et organ, der ikke kan tage stilling til klagen. Der er noget grundlæggende ulogisk i, at man siger til folk: Hvis du er sur over – lad os bare tage hr. Nør Christensens hjertegribende eksempel med damen, der havde en promille på 2,0, eller 1 var det vist – politimandens måde at behandle dig på, så klag. Så er der ingen, der kan forstå, at det organ, de klager til, ikke kan tage stilling til spørgsmålet. Det er baggrunden for, at vi i Socialistisk Folkeparti har sagt, at nævnet skal kunne udtale kritik på det foreliggende grundlag.

En af grundene til, at der ikke er særlig mange klager, er selvfølgelig, at det efterhånden er gået op for den danske befolkning og dem, der kunne have lyst til at klage over politiet, at det faktisk ikke nytter noget, for man får, om jeg så må sige, ikke noget ud af det i den forstand, at man konkret kan se et resultat. Nævnet er ladt i stikken i nogle situationer, hvor der måske kunne være grund til at sige: Her finder vi fra nævnets side på det grundlag, vi kender, og på det grundlag, som vi selv har kunnet undersøge – hvad nævnet jo ikke kan i dag – at der foreligger et kritisabelt forhold.

Så har ministeren og et par ordførere været inde på spørgsmålet, om man ikke hermed også får skabt et sammenstød med de regler, der gælder efter tjenestemandsløven med hensyn til disciplinære spørgsmål. Det er ikke et problem, som vi har været opmærksom på i forbindelse med udformningen af forslaget, vil jeg gerne indrømme. Det er nævnt i pkt. 4 i forslaget, at nævnet skal kunne henstille til politimesteren, at der foretages disciplinære skridt mod indklagede. Det skal selvfølgelig ikke forstås på den måde, at nævnet, om jeg så må sige, skal fungere som en slags disciplinær undersøgelsesdommer, der derefter pålægger eller henstiller til politimesteren at foretage det ene eller det andet. Det skal forstås således, at nævnet mener, at der kan være grundlag for at foretage en disciplinær undersøgelse, og det burde vi naturligvis, enten i bemærkningerne eller i selve teksten, have præciseret, hvis det er det – men jeg er ikke ganske klar over, om det er det – der er problemet med hensyn til de principielle spørgsmål om sammenstød mellem disciplinærfølgningen og det arbejde, der foretages i klagenævnet.

Den anden ting, der også har været gennemgående tema i debatten, er spørgsmålet om nævnets sammensætning, og her er det altså hjertegribende at høre ordførerne referere til det, man kalder en undersøgelse, som justitsministeren lavede i 1985. Jeg tror nok, at der var ganske mange folk, som arbejder dybt seriøst med videnskabelige undersøgelser, der ville trække på smilebåndet, hvis man kaldte dette for en undersøgelse. Det, der er foretaget, er, at ministeren har skrevet ud til politimestrene, hvorefter politimestrene har indhentet en række udtalelser. Jeg skal gerne medgive, at disse udtalelser viser en markant forskel på opfattelsen i provinsen og i København.

[Leif Hermann]

Hjemme i min egen politikreds er det for ganske nylig sket, at politimesteren med begejstring oplyste, at der ikke var indkommet klager til lokalnævnet i 1988, og der indløb forskellige forklaringer på det fænomen, dels at det selvfølgelig var et glimrende politikorps, man har i Skive politikreds, og dels at det var sådan nogle artige borgere, der findes dér. Sammenstødet af glimrende politi og artige borgere skal selvfølgelig give 0 klager, men det kan ikke hjælpe noget på det principielle problem, at nævnets sammensætning og nævnets arbejdsform i dag giver politiet en ganske fremskudt position i arbejdet med klager over sig selv, en position, som det burde være – undskyld, jeg siger det – enhver politiker beskåret at kunne se er indlysende forkert og klart lægger op til inhabilitet. Det er også fremhævet, jeg tror, det var af hr. Fischer, at der var en udbredt tilfredshed blandt folkevalgte politikere. Ja, jeg er ikke i tvivl om, at alle de borgmestre, der sidder rundt omkring i lokalnævnene, er overordentlig tilfredse med, at der ikke sker noget særligt.

En af grundene til, at vi har ønsket at få et mere folkeligt element ind i billedet, selv om fru Pia Kjærsgaard ikke bryder sig om den måde, nævninge og domsmænd udpeges på, er selvfølgelig at få almindelige mennesker til at tage stilling til dette. Det er almindelige menneskers klager over politiet, der er tale om, det er ikke borgmestres eller andres. En af begrundelserne for, at borgmestrene sidder i dette nævn, er også, at nævnet ud over at være klageadgangsnævn også er et sted, hvor man behandler de generelle forhold, som hr. Fischer gjorde opmærksom på, de generelle forhold mellem kommunerne og politiet. Vi har overhovedet ikke tænkt os at blande os i, hvordan borgmestrene hygger sig med kommunernes politimestre, det må kunne foregå andre steder, eventuelt ved opretholdelse af den gældende lokalnævnsoverordning for så vidt angår det spørgsmål. Men når vi ser på det som et klageorgan, er der ikke nogen særlig grund til, at det skulle være de lokale borgmestre eller kommunalpolitikere, der sidder i dette nævn. Dér må det være repræsentanter for de almindelige mennesker, som på anden vis deltager glimrende i retsplejearbejdet som nævninge, domsmænd og lægdommere.

Jeg kan forstå på de bemærkninger, der er faldet, at således som forslaget er fremsat, kan Socialistisk Folkeparti ikke forvente en uændret vedtagelse. Vi er imidlertid tilfredse med, at vi nu har fået debatten, og vi er også tilfredse med – som jeg indledte med at sige – at justitsministeren vil tage spørgsmålet op med Retsudvalget, hvorledes man kan ændre på de administrative retningslinier. Men jeg tror ikke, det vil være nok til at få Advokatrådet til at trække sin skrivelse fra december 1985 tilbage, for Advokatrådet argumenterer principielt nøjagtigt, som Det Radikale Venstres ordfører gjorde, da vi havde spørgsmålet oppe i 1985. Her fremhævede hr. Bernhard Baunsgaard, at man måtte væk fra den nuværende ordning, nøjagtigt som Venstres daværende ordfører, hr. Bjørn Elmquist, fremhævede ved at tilslutte sig nogle principper, som et daværende medlem af Venstres gruppe, hr. Thyregod, fremsatte, nemlig at nævnet skulle have en ændret sammensætning.

Det vil sige, at de principielle problemer er der ikke flertal herinde for at løse. Derfor er det heller ikke særlig sandsynligt, at Advokatrådet, som på baggrund af erfaringerne i lokalnævnene har udtalt sig så kraftigt, som det gjorde i december 1985, vil stille sig tilfreds med en ændring i administrative retningslinjer.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er blot for fuldstændighedens skyld. Jeg har bestemt ikke sat spørgsmålstegn ved almindelige menneskers medvirken som eksempelvis nævninge og domsmænd. Nu ved jeg godt, det er en anden diskussion, men jeg synes alligevel, det skal med, når jeg selv havde det med i min ordførertale, og nu, hvor hr. Leif Hermann også kommer ind på det. Det er folk, som er medlem af politiske partier.

Jeg ved godt, at hvis justitsministeren skal svare, ville han svare, at de er udtaget efter en borgerliste. Sådan forholder det sig jo ikke i praksis, og det er nøjagtigt det samme, der vil ske her, hvis hr. Leif Hermanns forslag går igennem.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil gerne minde hr. Leif Hermann om, at vi stemte imod VS' og SF's forslag, da det blev

[Kirsten Lee]

fremSAT i 1985, og det er rigtigt, at det blev fremhævet, at der var nogle principielle problemer. Men det, vi ønsker at sige nu, er, at vi egentlig ikke kan se, at det, som hr. Leif Hermann foreslår som noget andet, skulle være bedre eller bedre løse de principielle problemer. Derfor har vi sagt: Jamen lad os kigge på lokalnævne, som de er, og vi er godt tilfredse med de administrative ændringer, som justitsministeren har lovet at indføre.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Det var hr. Leif Hermanns kommentar om, at en ændring i den administrative struktur og en ændring i kompetenceforholdet ikke ville få Advokatrådet til at trække sin kritik tilbage. Hvis det ikke er tilfældet, er det justitsministerens opgave at komme til Folketinget og til Folketingets Retsudvalg med ændringer, sådan at vi kan opfylde loven af 1981, hvori der står, at der skal sidde en beskikket advokat i lokalnævnet. Kan det ikke lade sig gøre, er det justitsministerens opgave at komme til Folketinget, så vi kan sikre lovens opretholdelse, og jeg vil gerne høre ministerens kommentarer til det.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg vil først sige til fru Pia Kjærsgaard, at jeg vil gerne diskutere, hvordan man kan sammensætte nævninge- og domsmandslisterne på en anderledes måde, end det sker i dag, men det er altså ikke det, forslaget drejer sig om. Fordi noget efter fru Pia Kjærsgaards opfattelse er skidt, behøver det ikke være ringere end det, vi har i forvejen; og efter vores opfattelse er det altså bedre.

Jeg vil gøre fru Kirsten Lee opmærksom på, at sidst, da forslaget var fremme, kom det for det første aldrig til afstemning, og for det andet fremhævede hr. Bernhard Baunsgaard som ordfører for Det Radikale Venstre i sin slutbemærkning – jeg citerer fra spalte 8750 fra 11. april 1985, hvor hr. Bernhard Baunsgaard, efter i øvrigt at have skældt ud på Socialdemokratiet, sagde:

»Jeg kan kun sige, at vi er interesserede i, at vi kommer væk fra den nuværende ordning.«

Jeg kan forstå på fru Kirsten Lees ordførerbemærkninger, at det er Det Radikale Venstre ikke længere.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg har en kort bemærkning til det, hr. Frank Jensen var inde på i sit første indlæg, og som hr. Leif Hermann også var inde på senere, hvorefter hr. Frank Jensen gentog det, som jeg under alle omstændigheder ville have kommenteret, nemlig spørgsmålet om Advokatrådets opfattelse af disse ting.

Sagen er nemlig, at det, der var Advokatrådets argumentation, da det tog stilling til lokalnævne og havde en kritik, netop var en kritik af procedureforholdene, en beklagelse af, at politiet i nogle tilfælde gik for vidt i forundersøgelsen, inden sagerne kom til behandling i lokalnævnet. Advokatrådet pegede også på, at efterforskningen måtte foretages af politifolk uden for den pågældende politikreds, og det er også sådan, det rent faktisk foregår. Derfor konkluderede Advokatrådet, at hvis dette var i orden – at efterforskningen foregik med politi, der hentedes uden for den pågældende politikreds, og hvis proceduren blev indrettet således, at politiets forudgående undersøgelse ikke gik så vidt, at lokalrådets kompetence derved blev, som Advokatrådet skriver, illusorisk – så har det en reel værdi.

Det, jeg lægger op til, og det, jeg har tilbudt, er at drøfte med Retsudvalget, på hvilken måde man kan præcisere retningslinjerne, og det er netop i overensstemmelse med det, som Advokatrådet har peget på i sin skrivelse. Jeg kan ikke tale på Advokatrådets vegne, men jeg kan referere den argumentation, som blev fremført, og sammenholde den med, hvad jeg nu har foreslået burde være fremgangsmåden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Udvalget om Offentlige Arbejder (3/2 89):**

Udtræder: Henning Nielsen (S)

Nyt medl.: Helge Mortensen (S)

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 14. februar 1989 kl. 13.00.

Kommunaludvalget (2/2 89):

Udtræder: Jane Oksen (FP)

Nyt medl.: Aage Brusgaard (FP)

Udtræder: Aage Brusgaard (FP)

Ny stedf.: Jane Oksen (FP)

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Erhvervsudvalget (2/2 89):

Udtræder: Hugo Holm (FP)

Nyt medl.: Pia Dahl (FP)

Mødet hævet kl. 12.49